
EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÇEŞİTLİ TELEVİZYON PROGRAMLARINI İZLEME SÜRESİNİN CİNSİYET VE SINIF SEVİYESİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ (ERZİNCAN EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)

AN EVALUATION ON WATCHING TELEVISION DURATION OF COLLEGE OF EDUCATION STUDENTS ACCORDING TO THEIR SEX AND CLASS LEVEL (THE EXAMPLE OF THE FACULTY OF ERZİNCAN EDUCATION)

Hüseyin Hüsnü BAHAR*

ÖZET

Araştırmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin çeşitli televizyon programlarını izleme sürelerinin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre değişip değişmediğini incelemektir. Veriler anket formu kullanılarak altı farklı öğretmen yetiştirme programına kayıtlı 590 erkek ve 439 kız olmak üzere toplam 1029 öğrenciden toplanmıştır. Öğrencilerin çeşitli televizyon programlarını izleme sürelerinin cinsiyete göre değişip değişmediğini belirlemek için bağımsız t-testi, sınıf düzeyine göre değişip değişmediğini tespit etmek için F testi (ANOVA) uygulanmıştır. Öğrencilerin televizyonda spor, müzik ve haber programlarını izleme sürelerinin cinsiyete göre anlamlı ölçüde farklı olduğu; ancak belgesel, magazin ve diğer programları izleme süresinin değişmediği belirlenmiştir. Sınıf seviyesine göre ise öğrencilerin spor, belgesel ve haber programlarını izleme süresinin anlamlı ölçüde farklı olduğu, müzik, magazin ve diğer (dizi film, çizgi film, reklâm vb) programları izleme süresinin değişmediği tespit edilmiştir. Toplam televizyon izleme süresinin cinsiyet ve sınıf seviyesi bakımından anlamlı ölçüde farklı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: serbest zaman, boş zaman, televizyon izleme, eğitim fakültesi öğrencileri.

ABSTRACT

The aim of this research is to clear whether the duration of television watching of the students in the faculty of education differs from each other according to their sex and class level. The data was collected from 590 male and 439 female, totally 1029 students who enrolled six different college programs. T-test was made to clear whether duration of watching various television programs according to sex

* Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, 24030 Erzincan, e-posta: hhbahar@hotmail.com

and ANOVA test was made to clear whether duration of watching various television programs according to class level. The duration of watching some television programs such as sport, music, and news programs differs from each other according to gender; but duration of watching documentary, magazine, and others and others (soap opera, cartoon film, advertisement etc.) do not differs. The duration of watching some television programs such as sport, documentary, and news programs differs from each other according to class level; but duration of watching some television programs such as music, magazine, and others (soap opera, cartoon film, advertisement etc.) do not differs.

Key words: free time, leisure time, watching television, students from college of education.

1. GİRİŞ

Serbest zaman, bireyin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu, kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zaman olarak tanımlanmaktadır (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç 2003, s. 16). İlgili literatürde boş zaman olarak da ifade edilen serbest zamanın nasıl ve hangi etkinliklerle değerlendirildiği önemli bir sorun olarak kabul edilmektedir (Kılbaş 2001, s. 20; Korkmaz 2000; Karaküçük 1999, s. 92; Erkal 1992, s. 62; Tezcan 1982, s. 3, 72-73). Çünkü, gençlerin yaşam tarzının bir parçası olan serbest zaman etkinlikleri, onların kişilik gelişimini ve arkadaşlık ilişkilerini önemli ölçüde etkiler (Caldwell ve Darling, 1999). Ayrıca, bu etkinlikler gençlerin bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı kalmalarına katkı sağlayabileceği gibi, uyumsuz bazı davranışlar geliştirmesine de kaynaklık edebilir (Osgood, Wilson, O'Malley, Bachman ve Johnston, 1996).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest zamanlarını eğlendiren, dindiren ve eğiten etkinliklerle geçirmesi, hem okul başarısı hem de mutlu bir insan olması bakımından önemlidir. Bunun için de serbest zaman etkinliklerinin istenen etkinlikler olması gerekir. Serbest zaman ile hobi arasında güçlü bir ilişki olmasına rağmen (Kılbaş 2001, s. 135), çevre koşulları ve ekonomik olanaklar bireyin serbest zaman etkinlikleri ile ilgili tercihlerini sınırlayabilir. Birey istediği etkinliği değil, ulaşabileceği etkinliği tercih eder. Televizyon, yaygınlığı ve program çeşitliliği sebebi ile diğer bazı serbest zaman etkinliklerinin ulaşılır olmadığı durumlarda alternatif bir serbest zaman etkinliği olarak karşımıza çıkar.

Bireyin katılım biçimi dikkate alındığında, serbest zaman etkinlikleri aktif ve pasif etkinlikler olmak üzere iki grupta incelenebilir. Radyo dinle-

me, sinema ve tiyatroya gitme, spor karşılaşmalarını izleme gibi bazı etkinlikler pasif etkinlikler; spor yapma, bir müzik aleti çalma, şarkı söyleme, resim yapma gibi bazı etkinlikler de aktif etkinlikler olarak kabul edilmektedir (Karaküçük 1999, s. 80). Televizyon izleme de izleyicinin televizyon karşısındaki konumu sebebi ile pasif serbest zaman etkinliği olarak kabul edilmektedir (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç 2003, s.37; Huston, Wright, Marquis ve Green 1999; Hills ve Argyle 1998). Serbest zamanların aktif etkinliklerle değerlendirilmesi tercih edilir. Ancak, makul ölçülerde olması ve bireyin kişilik özellikleri ile uyumlu olması halinde, serbest zamanların pasif etkinliklerle değerlendirilmesi yararlı olabilir (Karaküçük 1999, s. 80).

Televizyon, hem birey ve toplum sorunlarının çözüm kaynağı olarak, hem de bir sorun kaynağı olarak görülmektedir (Baran 1997). Uygun süre ve amaca yönelik olarak izlendiğinde, televizyon izleyicisine önemli katkılar sağlar. Televizyonun önemli bir sosyalleşme aracı olarak kabul edilmesi (Özer 2004, s. 6; Signorelli 2004) bu kapsamda değerlendirilebilir. Televizyon ayrıca, toplumun haber alma (Orhon 2004; Uyuç ve Genç 1998; Baran 1997), eğitim, eğlence gereksinimlerinin karşılanması ile kamuoyunun oluşması, çeşitli mal ve hizmetlerin tanıtılması bakımından da etkili bir araçtır (Williams 2003, s. 45-61). İzleyicilerin bilmediği, görmediği, tanımadığı şeyler ve yerler ile ilgili bilgiler vermek suretiyle onların kültür düzeylerinin artmasına ve aydınlanmasına katkı sağlar (Uyuç ve Genç 1998, s. 53). İzleyicilerin dinleme ve eğlenme gereksinimlerinin karşılanmasında önemli bir araç olan televizyon (Mete 1999, s. 90), amaçsız, gelişigüzel ve gerektiğinden fazla izlendiğinde çeşitli sorunlara sebep olabilir. Bazı izleyiciler üzerinde bağımlılık oluşturma (Coşkun 2003), saldırganlık, seks ve şiddet ile ilgili olumsuz etkiler (Mete 1999, s. 45-50), izleyicilerde görülen obezite problemi (Schmitz ve diğerleri 2002), göz ve ruh sağlığı ile ilgili olumsuz etkiler televizyon izlemenin sebep olduğu önemli bazı problemlerdir. Ayrıca, televizyonun kişileri eğlendirirken onların duygularını sömürerek topluma zarar verdiği de iddia edilmektedir (Uyuç ve Genç 1998, s. 55-61).

İlköğretime öğretmen yetiştiren eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme programları incelendiğinde (YÖK 1998), öğrencilerin katılmak zorunda olduğu ders ve uygulama etkinlikleri dışında serbest zaman etkinlikleri için kullanabilecekleri uzun bir sürenin olduğu söylenebilir. Serbest zaman etkinliği olarak öğrencilerin bu süreler içinde yapabileceği çok sayıda etkinlik vardır. Bu etkinliklerden birisi de televizyon izlemedir. Araştırmalar (Çakır 2005; Dağ ve arkadaşları 2005; Hills ve Argyle, 1998; Tezcan 1982) en fazla vakit ayrılan serbest zaman etkinliklerinden birisinin televizyon izleme olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencileri ile ilgili olarak yapılan bazı araştırmalarda (Aydoğan ve Aral 2006; Çakır 2005; Terzioğlu ve Yazıcı,

2003; Balcı 2003; Bahar 2001; Karasar ve arkadaşları 1999, s. 98; Mangır, Alisinanoğlu ve Müniroğlu 1996; Demiray 1987, s. 74; Gökmen, Açıkalin, Koyuncu ve Saydar 1985), üniversite öğrencilerinin en fazla zaman ayırdığı serbest zaman etkinliklerinden birisinin televizyon izleme olduğu bulunmuştur.

Bebeklik döneminden yaşlılık dönemine kadar, hemen hemen her yaş grubundan insan televizyon izlemektedir. Televizyonun artık günlük hayatın bir parçası haline geldiği söylenebilir. Eğitim, dolayısıyla öğrenme, yaşam boyu devam ettiği, sadece okulu değil okul dışı zamanları da kapsadığı için (Varış, Gürkan, Pektaş, Gözütok, Gürbütürk ve Babadoğan 1991, s. 12), televizyonun eğitim ve öğrenme sürecinde bireye etkisinin izlenme süresine ve izlenen programlara bağlı olarak giderek arttığı söylenebilir.

Bireyin gelişimi bir bütündür. Bir gelişim alanındaki olumlu ya da olumsuz özellikler diğer gelişim alanlarını da aynı yönde etkiler (Senemoğlu 2004, s. 7). Başarıları, başarısızlıkları, ilgileri, yetenekleri ve diğer tüm özellikleri ile bireye bir bütün olarak yaklaşıldığında, bireyin tüm özelliklerinin etkileşim içinde olduğu söylenebilir. Eğitim sürecindeki başarı veya başarısızlıkları ders dışı faaliyetlerden etkilenebilir. Bu nedenle, öğrencinin başarısızlıklarını başarıya dönüştürmek, bu şekilde öğrencinin gelişimine katkı sağlamak ve yeni fırsatlar oluşturmak için onu iyi tanımak gerekir. Bu araştırmanın, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin televizyona karşı olan ilgilerini, cinsiyet ve kayıtlı olunan program bakımından daha iyi tanımaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin çeşitli televizyon programlarını izleme sürelerinin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre değişip değişmediğini belirlemektir.

2. YÖNTEM

Araştırma, Atatürk Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesinde 2005–2006 öğretim yılında altı farklı öğretmen yetiştirme programının 1, 2, 3 ve 4'ncü sınıflarında öğrenim gören 590 erkek ve 439 kız olmak üzere toplam 1029 öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Bu öğrencilerin 272'si birinci, 233'ü ikinci, 224'ü üçüncü ve 300'ü dördüncü sınıf öğrencisidir. Araştırma kapsamında ilköğretim bölümünün sınıf öğretmenliği, fen bilgisi, matematik ve sosyal bilgiler öğretmenliği programları ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliği programlarına kayıtlı öğrenciler bulunmaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

		Öğrenci Sayısı	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	590	57,3
	Kız	439	42,7
	<i>Toplam</i>	<i>1029</i>	<i>100.0</i>
Sınıf Düzeyi	Birinci Sınıf	272	26,4
	İkinci Sınıf	233	22,6
	Üçüncü Sınıf	224	21,8
	Dördüncü Sınıf	300	29,2
	<i>Toplam</i>	<i>1029</i>	<i>100.0</i>

Televizyon programları, konusuna ve izleyicilerin özelliklerine göre değişik şekillerde sınıflandırılabilir (Mete 1999, s. 36 -37). Bu çalışmada televizyon programları spor, müzik, belgesel, haber, magazin ve diğer programlar (dizi film, çizgi film, reklâm vb) olmak üzere altı kategoride ele alınmıştır. Çeşitli türdeki televizyon programlarını izlemek için ayrılan haftalık ortalama süre ile ilgili veriler, öğrencilerin son bir aylık izleme tercihlerini dikkate alacak şekilde eğitim-öğretim etkinliklerinin devam ettiği bir süreçte toplanmıştır.

Tablo 2. Çeşitli Televizyon Programlarını İzleme Sürelerinin Tutarlılığına İlişkin Kararlılık Katsayıları

Değişken	Kararlılık Katsayısı
Spor programları izlemek için ayrılan süre	.61
Müzik programları izlemek için ayrılan süre	.84
Belgesel programları izlemek için ayrılan süre	.75
Haber programları izlemek için ayrılan süre	.78
Magazin programları izlemek için ayrılan süre	.84
Diğer televizyon programları izlemek için ayrılan süre	.53
Televizyon izlemek için ayrılan toplam süre	.91

N: 103

Veri toplama aracı olarak “Serbest Zaman Etkinlikleri Anket Formu” kullanılmıştır. Anket, gerekli alan yazın taraması yapıldıktan sonra araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracının kapsam ve anlaşılabilirliği bakımından uygunluğu için uzman görüşü alınmıştır. Geliştirilen anket formunda, televizyon izleme etkinlikleri ile ilgili toplam altı madde bulunmaktadır.

tadır. Bu altı maddenin her birinde katılımcılardan, belirtilen televizyon programlarını izlemek için ayırdıkları ortalama süreyi günlük veya haftalık olarak, son bir aylık izleme durumlarını da dikkate alacak şekilde, saat veya dakika birimi ile yazmaları istenmiştir.

Geliştirilen anket formu, ön uygulama çerçevesinde 103 öğrenciye 10 gün ara ile iki kez uygulanmıştır. Her iki uygulamadan elde edilen sonuçlarla ilgili istatistiksel çözümlenmeler yapılmış ve televizyon izleme süreleri ile ilgili maddeler için kararlılık katsayısı tespit edilmiştir. Çeşitli televizyon programlarının izlenme süresi ile ilgili sekiz madde için tespit edilen kararlılık katsayıları .53 ile .91 arasında bulunmuştur.

Devamlı özellikler ile ilgili ölçmelerde aranan güvenilirliğin tahmininde aynı ölçme aracı, aradan belli bir süre geçtikten sonra aynı gruba uygulanır ve iki uygulamadan elde edilen ölçümler arasındaki ilişki bulunur. Bulunan katsayı, ölçme aracının bireyde kalıcı özellikleri ne ölçüde ölçtüğünü belirler (Tavşancıl 2002, s.19). Her ne kadar çeşitli televizyon programlarını izlemek için ayrılan süre zaman içinde değişse de, istenen sonuçlar öğrencilerin son bir aylık ortalamalarını dikkate alacağından, bu sürelerde çok önemli bir değişikliğin olmaması beklenmektedir. Bu beklenti ile elde edilen kararlılık katsayısı ölçme aracının güvenilirliği ile ilgili bilgi verebilir. Ancak yine de bu katsayıların bir güvenilirlik katsayısı olarak kabul edilmemesi gerekir. Çünkü birinci ve ikinci uygulama arasındaki geçen sürede çeşitli televizyon programlarını izlemek için ayrılan süreler, son bir aylık izleme tercihleri dikkate alınsa bile, değişkenlik gösterebilir. Kaptan'ın da belirttiği gibi (1993, s. 143), anketlerde soruların nispeten birbirinden bağımsız olması, test sorularını yarılama veya paralel formlar uygulamanın uygun teknikler olarak görülmemesi sebebi ile güvenilirlik derecesini gerçeğe yakın olarak saptamak güçtür.

Araştırma için veriler 2005–2006 öğretim yılının bahar döneminde, eğitim-öğretim faaliyetlerinin sürdürüldüğü bir süreçte toplanmıştır. Öğrencilerin çeşitli televizyon programlarını izleme sürelerinin cinsiyete göre değişip değişmediğini bulmak için bağımsız t-testi, sınıf düzeyine göre değişip değişmediğini bulmak için tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı fark bulunan durumlarda, farkın kaynağını bulmak için Dunnett-C testi sonuçlarından yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Çeşitli Türde Televizyon Programlarını İzlemek İçin Ayırdığı Haftalık Ortalama Sürelerle İlgili t-testi Sonuçları

Televizyon programları		Cinsiyet		t	P
		Erkek	Kız		
	N	590	439	-	-
Spor	\bar{X}	4,89	1,83	9,119	,000**
	Ss	6,67	4,05		
Müzik	\bar{X}	2,78	4,20	-4,292	,000**
	Ss	4,05	5,98		
Belgesel	\bar{X}	1,80	1,44	1,793	,073
	Ss	3,06	3,36		
Haber	\bar{X}	4,89	3,94	3,282	,001*
	Ss	4,62	4,39		
Magazin	\bar{X}	,73	,918	-1,240	,215
	Ss	2,17	2,63		
Diğer	\bar{X}	4,41	4,37	0,082	,935
	Ss	6,23	7,12		
Toplam TV izleme süresi	\bar{X}	19,47	16,69	2,628	,009*
	Ss	16,51	17,11		

* p < .01

** p < .001

Spor programlarının izlenme süresi cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (t = 9,119, p < .001). Televizyonda spor programlarını izlemek için erkek öğrenciler (4,89 saat) kız öğrencilerden (1,83 saat) daha fazla zaman ayırmaktadır.

Cinsiyete göre, televizyonda müzik programlarını izlenme süresi cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (t: -4,292, p < .001). Kız öğrencilerin televizyonda müzik programlarını izleme süresi (4,20 saat) erkek öğrencilerin müzik programlarını izleme süresinden (2,78 saat) daha fazladır.

Öğrencilerin televizyonda belgesel programları izleme süresinin cinsiyete göre değişmediği görülmektedir (t = 1,793, p > .05). Erkek ve kız öğrencilerin televizyonda belgesel programları izleme süreleri birbirine yakındır.

Öğrencilerin televizyonda haber programlarını izleme süresinin cinsiyete göre farklı olduğu bulunmuştur (t = 3,282, p > .01). Erkek öğrenciler (4,89 saat) kız öğrencilerden (3,94 saat) daha uzun süre haber programı izlemektedir.

Öğrencilerin televizyonda magazin programlarını izleme süresinin cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşturmadığı bulunmuştur ($t = -1,240$, $p > .05$).

Öğrencilerin belirtilen programlar dışında kalan diğer (dizi film, çizgi film, reklâm vb) televizyon programlarını izleme süresinin de cinsiyete göre anlamlı ölçüde farklı olmadığı bulunmuştur ($t = 0,082$, $p > .05$).

Toplam televizyon izleme süresinin cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterdiği ($t = 2,628$, $p < .01$), erkek öğrencilerin (19,47 saat) kız öğrencilerden (16,69 saat) daha uzun süre televizyon izlediği bulunmuştur.

Analiz sonuçları, öğrencilerin televizyonda spor programlarını izleme süresinde buldukları sınıf düzeyi bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F_{1025} = 3.352$, $p < .05$). Dunnet C testine göre, anlamlı farkın üçüncü sınıf öğrencilerinin spor programlarını izleme süresi (4,63 saat) ile dördüncü sınıf öğrencilerinin spor programlarını izleme süresi (3,08 saat) arasındaki farktan kaynaklanmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Bulunduğu Sınıf Düzeyine Göre Çeşitli Türde Televizyon Programlarını İzlemek İçin Ayırdığı Haftalık Ortalama Sürelerle İlgili ANOVA Sonuçları

Televizyon Programları	N	Sınıf Düzeyi				Toplam	F	p	Dun-net C
		1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf				
Spor	\bar{X}	3,30	3,55	4,63	3,08	3,58	3,352	,018*	3-4
	Ss	5,23	7,07	6,69	4,62	5,90			
Müzik	\bar{X}	3,09	3,58	3,84	3,16	3,38	1,256	,288	-
	Ss	4,56	5,26	5,31	4,96	5,01			
Belgesel	\bar{X}	1,54	1,65	2,18	1,34	1,65	3,150	,024*	3-4
	Ss	3,41	3,36	3,74	2,25	3,19			
Haber	\bar{X}	3,80	4,19	5,11	4,83	4,47	4,507	,004**	1-3, 1-4
	Ss	4,14	4,25	4,85	4,70	4,52			
Magazin	\bar{X}	0,89	0,93	0,77	0,66	0,81	,709	,546	-
	Ss	3,23	2,43	1,94	1,61	2,38			
Diğer	\bar{X}	3,61	4,83	4,53	4,66	4,39	1,817	,142	-
	Ss	6,27	6,64	6,53	6,94	6,62			
Toplam TV izleme süresi	\bar{X}	16,21	18,73	21,07	17,73	18,28	3,622	,013*	1-3
	Ss	16,21	17,18	18,12	15,82	16,82			

* $p < .05$

** $p < .01$

Sınıf düzeyine göre, öğrencilerin televizyonda müzik programlarını izleme süreleri anlamlı bir fark göstermemektedir ($F_{1025} = 1,256$, $p > .05$).

Her sınıf düzeyinde müzik programlarının izlenme süresinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin buldukları sınıf düzeyine göre, televizyonda belgesel programları izleme süresinin anlamlı bir fark oluşturduğu ($F_{1025} = 3,150$, $p < .05$), anlamlı farkın üçüncü sınıf öğrencilerinin belgesel programları izleme süresi (2,18 saat) ile dördüncü sınıf öğrencilerin belgesel programları izleme süresi (2,34 saat) arasındaki farktan kaynaklandığı görülmektedir.

Öğrencilerin televizyonda haber programlarını izleme süreleri, öğrencilerin bulunduğu sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark oluşturmaktadır ($F_{1025} = 4,507$, $p < .01$). Anlamlı fark, birinci sınıf öğrencilerinin haber programlarını izleme süresi ile (3,80 saat) üçüncü (5,11 saat) ve dördüncü (4,83 saat) sınıf öğrencilerinin haber programlarını izleme süresi arasındaki farktan kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerin diğer (dizi film, çizgi film, reklâm vb) televizyon programlarını izleme süresi buldukları sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($F_{1025} = 1,817$, $p > .05$).

Toplam televizyon izleme süresi, öğrencilerin buldukları sınıf düzeyine göre anlamlı fark oluşturmaktadır ($F_{1025} = 3,622$, $p < .05$). Anlamlı fark birinci sınıf öğrencilerinin izleme süresi (16,21 saat) ile üçüncü sınıf öğrencilerinin izleme süresi (21,07 saat) arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Televizyon izlemek için en uzun zamanı üçüncü sınıf öğrencileri ayırırken, birinci sınıf öğrencileri en az zamanı ayırmaktadır.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Cinsiyete göre öğrencilerin spor, müzik, haber türündeki televizyon programlarını izleme sürelerinin yanında toplam televizyon izleme süresinin de farklı olduğu; televizyonda belgesel, magazin ve diğer programları izleme süresinin anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur. Bu sonuç, erkeklerin haber, kızların müzik eğlence programlarını daha uzun süre ile izlediğine ilişkin Çakır'ın (2005) bulduğu sonuçlar ile uyumludur. Ancak, aynı araştırmada erkeklerin belgesel, kadınların magazin programlarını daha uzun süre ile izlediğine ilişkin bulunan sonuçlardan farklıdır.

Spor programlarını izlemek için erkek öğrenciler daha fazla vakit ayırırken, müzik programlarını izlemek için de kız öğrencilerin daha fazla vakit ayırdığı tespit edilmiştir. Bu fark, erkek ve kız öğrencilerin ilgi alanlarının farklı olmasından kaynaklanabilir. Spor programlarının önemli bir kısmının futbol ağırlıklı olması, erkek öğrencilerin futbola kız öğrencilerden daha fazla ilgi göstermesi bu farkın sebeplerinden birisi olabilir. Spor programlarını izleme süresinin aksine, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha uzun süre ile müzik programlarını izlediği görülmektedir.

Yapılan bazı araştırmalarda (Çakır 2005; Yılmaz 2002, s. 97) kadınların erkeklerden daha fazla televizyon izlediği bulunmuştur. Mangır ve arkadaşlarının (1996) araştırmasında ise, erkek öğrencilerin televizyon izleme sıklığıının kız öğrencilerin televizyon izleme sıklığıından daha fazla olduğu bulunmuştur. Yapılan bu araştırmada, erkek öğrencilerin televizyon izleme süresinin kız öğrencilerin televizyon izleme süresinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Eğer sık televizyon izleme daha uzun süre televizyon izleme olarak kabul edilirse, bulunan bu sonucun Mangır ve arkadaşlarının ulaştığı araştırma bulguları ile tutarlı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin buldukları sınıf düzeyine göre televizyonda spor, belgesel, haber programlarını izleme süreleri ile toplam televizyon izleme sürelerinin anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. Bulunulan sınıf düzeyine göre televizyonda müzik, magazin ve diğer (dizi film, çizgi film, reklâm vb) programları izleme süresi anlamlı bir fark göstermemektedir.

Toplam televizyon izleme süresinin birinci sınıftan itibaren üçüncü sınıfa kadar artış gösterdiği, dördüncü sınıfta ise en düşük seviyeye geldiği bulunmuştur. Bu sonuç, Aydoğan ve Aral'ın araştırmasında (2006), sınıf seviyesinin yükselmesine paralel olarak televizyon izleme oranının da üçüncü sınıfa kadar yükseldiği, dördüncü sınıfta ise tekrar azaldığına ilişkin bulunan sonuçlarla tutarlıdır.

Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme programları incelendiğinde, ders yoğunluğunun üçüncü sınıflarda daha fazla iken dördüncü sınıflarda daha az olduğu görülmektedir. Ancak, ders yoğunluğunun en fazla olduğu üçüncü sınıfta televizyon izlemek için daha fazla zaman ayrıldığı ve ders yoğunluğunun en az olduğu dördüncü sınıfta ise televizyon izleme süresinin daha da kısaldığı görülmektedir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin mezuniyete yakın olmaları, verilerin toplandığı tarihten yaklaşık iki ay sonra Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) katılacak olmaları ve bu sınava hazırlanmaları sebebi ile televizyon izleme etkinliğine daha az zaman ayırdıkları düşünülebilir.

Birinci sınıf öğrencilerinin haber programlarını üç ve dördüncü sınıf öğrencilerinden daha az izlediği bulunmuştur. Fakülteadaki öğrencilik sürecinin öğrencide haber alma ve haberdar olma konusundaki duyarlılığı artırdığı, öğrenim düzeyinin yükselmesine paralel olarak, haber programlarına olan ilginin çoğaldığı söylenebilir. Tekin ve arkadaşlarının (1990) yaptığı bir araştırmada, haber ve haber programlarının üniversite öğrencilerinin en çok ilgi ile izlediği program olduğu bulunmuştur. Diğer bir araştırmada ise (Metem 1999, s. 61), eğitim düzeyinin yükselmesine paralel olarak haber programlarına olan ilginin arttığı tespit edilmiştir. Aydoğan ve Aral'ın (2006) araçtır-

masında, dördüncü sınıf öğrencilerinin haber programlarını izleme oranı diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerin haber programlarını izleme oranından daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin yaş ve eğitim durumlarının yükselmesine paralel olarak, haber programlarına yönelik ilgilerinin arttığı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Aydoğan, Y., Aral, N. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Kitle İletişim Araçlarını Kullanmalarının İncelenmesi. *Çağdaş Eğitim*, 328, 33-39.
- Bahar, H. H. (2001). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine İlişkin Yönelimleri ve Bu Etkinlikleri Gerçekleştirme Düzeyleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 12-28.
- Balcı, V. (2003). Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması [Elektronik versiyon]. *Milli Eğitim Dergisi*, 158.
- Baran, G. A. (1997). *İletişim Sosyolojisi*. Ankara: Afşaroğlu Matbaası.
- Caldwell, L., Darling, N. (1999). Leisure Context, Parental Control, and Resistance to Peer Pressure as Predictors of Adolescent Partying and Substance Use: An Ecological Perspective. *Journal of Leisure Research*, 31 (1), 57-77.
- Çakır, V. (2005). Bir Sosyal Etkinlik Olarak Eğlence ve Televizyon. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13, s. 123-142.
- Dağ, F., Yazıcı, K., Güvenç, G., Rezaki, M., Demir, N. Ö., Özer, Ö., Özer, Ö. A., Tunçel, M. (2005). Televizyon Programlarındaki Şiddet İçeriğinin, Müstehcenliğin ve Mahremiyet İhlallerinin İzleyicilerin Ruh Sağlığı Üzerindeki Olumsuz Etkileri, <<http://www.rtuk.org.tr/CalismaRap/CalismaRap.htm>> (2006, Haziran 09).
- Demiray, U. (1987). Açıköğretim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Eğilimleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Erkal, M. (1992). Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- Gökmen, H., Açıkalın, A. Koyuncu, N., Saydar, N. (1985). *Yükseköğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri, Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri*. Ankara: Milli Eğitim gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri ve Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı Yayını.

- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., Dinç, Y. (2003). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hills, P., Argyle, M., Reeves, R. (2000). Individual differences in Leisure Satisfaction: An investigation Of Four Theories Of Leisure Motivation. *Personality and Individual Differences*, 28, 763-779.
- Huston, A., Wright, J., Marquis, J., Green, S. (1999), How Young Children Spend Their Time: Television and Other Activities. *Developmental Psychology*, 35 (4), 912-925.
- Kaptan, S. (1993). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon – Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N., Hakan, A., Can, G., Özdeş, K., Sözer, E., Gültekin, M., Anıl, H., Boyacı, A., Şenel, Aysın (1999). *Anadolu Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Ekonomik Özellikleri ile Beklenti ve Sorunları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Kılbaş, Ş. (2001). *Rekreasyon – Boş Zamanı Değerlendirme*. Adana: Anaca Yayınları.
- Korkmaz, A. (2000). *Yüksek Öğretim Gençliğinin Problemleri*. Milli Eğitim, 145, 41-45.
- Mangır, M., Alisinanoğlu, F., Müniroğlu, S. (1996). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinliklerinin İncelenmesi. *Çağdaş Eğitim*. 21 (227), 15-18.
- Mete, M. (1999). *Televizyon Yayınlarının Türk Toplumunu Üzerindeki Etkisi*, Ankara: Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Özer, Ö. (2004). *Yetiştirme Kuramı: Televizyonun Kültürel İşlevlerinin İncelenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Orhon, E. N. (2004). *Değişim Değeri Açısından Televizyon Haberi-Teknolojik ve İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Osgood, D. W., Wilson, J. K., O'Malley, P. M., Bachman, J. G., Johnston, L. D. (1996). Routine Activities and Individual Deviant Behavior. *American Sociological Review*. 61 (4), 635-655.
- Piko, B. F., Vazsonyi, A. T. (2004). Leisure Activities and Problem Behaviours Among Hungarian Youth. *Journal of Adolsence*, 27, 717-730.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim-Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.

-
- Signorielli, N. (2004). Aging on Television: Message Relating to Gender, Race, and Occupation in Prime Time. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 48 (2), 279
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Tekin, M., Toker, E., Kiriş, N., Duman, Y. (1990). Üniversite Gençliğinin Radyo, Televizyon, Sinema Ve Tiyatro İzleme Alışkanlıkları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 352-370.
- Terzioğlu, A., Yazıcı, M. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 1-32.
- Tezcan, M. (1982). *Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.
- Uyguç, Ü., Genç, A. (1998). *Radyo Televizyon Haberciliği*, İstanbul.
- Varış, F., Gürkan, T. Pektaş, S., Gözütok, D., Gürbültürk, O., Babadoğan, C. (2001). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: A. Ü. Basımevi.
- Williams, R. (2003). *Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim*. Çev. Ahmet Ulvi Türkbağ, Ankara: Dost Kitabevi.

* * * *